

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: 5289 — 4-0231 — Тел. У. Н. Союз: 5289 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СОВЕТСЬКА АМБАСАДА ЯК ОСЕРЕДОК ШПИГУНСТВА

Вашингтон, 12 травня. — Під час переслухання свідків в сенатській правничій комісії для підготовки закону, щоб можна було депортувати шпигів з дипломатичними паспортами, Кирило Михайлович Алексєєв, колишній торговельний аташе советської амбасди в Мексику, виявив, що кожна советська амбасада є осередком шпигунства. За твердженням Алексєєва, перший секретар амбасди є головою шпигунської організації. У Злучених Державах 95 відсотків шпигунського ремесла є переведених безпосередніми агентами Советського Союзу або сателітських урядів, а 5 відсотків шпигунської роботи виконують комуністи Злучених Держав. Нема сумніву, що Кремль уважає Злучені Держави за ворожу країну й тому пробує довідатися всі можливі подробиці про життя і діяння у нутрі.

Кореспонденти советської пресової агенції Тасс, які перебувають в Америці, підлігають начальникові цієї агенції, а той вислав повідомлення просто до таємної поліції НКВД. Вони всі працюють під доглядом першого секретаря амбасди, який представляє в Америці таємну советську поліцію НКВД. Частина інформації про економічне положення Америки поступає через енкаведистам американські бізнесмени, між якими є навіть банкіри.

У доповідній записці Кирило Алексєєв сказав, що кожна дипломатична представництво в США та в інших країнах є обов'язок бути шпиготом у якійсь діяльності, а також половина звичайних відвідувачів, які приїждять на советські паспорти, мають таку саму відповідальність.

НАТУРАЛІЗОВАНИЙ КОМУНІСТ ДІСТАВ СТИПЕНДІЮ ДЛЯ АТОМОВИХ СТУДІЙ

Вашингтон. — Наукову стипендію в сумі \$1,600 з федеральних фондів для студій атомової енергії дістав Ганс Фрайстадт, 23-річний випускник і вчитель фізики в університеті Норт-Каролайна. Він приїхав з Австрії і прийняв американське громадянство. Стипендію дала йому Краєва Рада Дослідів, а студії його будуть відбуватися під доглядом Комісії Атомової Енергії. Після надання стипендії виявилось, що стипендіст належить до Комуністичної партії. Це відкрив конгресмен В. Стерлінг Колі з Нью-Йорку і подав до відома комісії. Від себе сказав конгресмен, що це неймовірна помилка.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДТРІМУЄ О.Д.; КРИТИКУЄ РОСІЮ ЗА ЇЇ НЕВДАЧУ

Президент Труман переслав конгресові звіт з діяльності Об'єднаних Держав і участі в них Злучених Держав за рік 1948. Він зазначив конгресу, що буде підтримувати, що організацію, однак виявив своє незадоволення з дотеперішніх досягнень. Він негодував передусім на нерозбірливе вживання вета Советами, які у такий спосіб блокували безпеку миру в світі. Він радив стримуватися від надмірного використання права вета. Тому, що О.Д. не сповнили надії світу, треба доповнити їх діяльність при допомозі Атлантийського Пакту. Секретар стейту Дін Ачесон, пересилаючи звіт конгресові, заявив від себе, що нема причини зневірюватися в працю О.Д. в майбутньому.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ЯПОНІЮ ВІД ВОЄННОГО ВІДШКОДУВАННЯ

Вашингтон, 12 травня. — Злучені Держави застановили прийняття дальшого воєнного відшкодування від Японії. Це зроблено з двох причин: 1. щоб дати Японії спроможність стояти на власних ногах при розвитку свого господарства; 2. щоб облегчити мешканцям Злучених Держав при податках. Тому, що Америка дівала воєнне відшкодування від Японії, вона була зобов'язана давати наперед частину відшкодування Китаєві, Філіппінам, Голландії й Великобританії й таким чином упродовж двох років брати готівку з американських фондів без огляду на прихід з Японії. Повідомлення про намірене застановлення прийняти дальше відшкодування вислала Далеко-Східна Комісія, якої предсідником є американський генерал Френк МекКой, до 11 держав, які мають представників у комісії. Тому, що в цій комісії існує право вета, Америка покладе своє вето, якщо б котра держава була противна тому заарештувати. Ген. МекКой заявив, що ошадності, які Японія дістане з застановлення відшкодувань, не сміють іти на виріб зброї. Росія не мала діставати ніяких відшкодувань, однак вона забрала собі сама маєтки з Манчурії. Америка поставила пересібною умовою для рідно на втримання Японії попри видатки на окупацію.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ П'ЯТИРІЧКУ В СОВСТАХ

Москва, 13 травня. — Місцева преса повідомляє про закінчення господарської п'ятирічки в чотирьох роках. В цьому повідомленні, як звичайно, не подається жадних подробиць. За кордонні спостерігачі вважають, що це повідомлення стоїть у зв'язку з банянням Кремля проголосити нову п'ятирічку, яку закінчилася стара. Як відомо, кожна така нова п'ятирічка в СРСР означає все більші татари та все більшу експлуатацію переміненого в рабів советського населення.

БРИТАНІЯ РАТИФІКУВАЛА АТЛАНТИЙСЬКИЙ ДОГОВІР

Лондон, 13 травня. Британський парламент ратифікував вчора майже одностайно, бо тільки 6, підписаний недавно, нічно-Атлантийський договір. Того, як секретар закордонних справ Бевін і керівник опозиції Вінстон Черчилль висловилися за ратифікацію цього договору, буде найкращим заборотом проти советського імперіалізму та агресивності і тим самим ефективною запорукою миру. В своїй промові Бевін заявив, що договір вже негалино після його підписання заставив Советів провирити своє становище до Заходу, виявом чого можна вважає останнє закінчення облоги Берліна. Черчилль зі свого боку заявив, що Атлантийський договір сам собою ще не дає причин до надмірного тріумфу, вважаючи, що „в Європі так довго не може бути повної безпеки миру, як довго Азія стоїть над Лабою та як це так багато древніх городів в східній Європі знаходяться в кліщах 13 мужів, що творять олігархію Кремля“. Проти ратифікації договору голосувало тільки двоє збунтованих лейбуристів, двоє комуністів і двоє лівих незалежних.

АЙСЛЕРА ПІЗНАЛИ НА КОРАБЛІ

Втікач „зайцем“ на польських кораблі Батери є без сумніву Гергард Айслер, як про це сповіщено американське владу. На прохання Америки його арештує британська влада, коли корабель причалить до Савтгемпτονу. Тому, що між Америкою й Великобританією є договір в справі видачі в'язнів, надіються негайно відослати Айслера до Америки. Його вважають за головного комуніста, крім того він має відслідити в Америці кару одного року в'язниці за обиду конгресу, однак він зголосив відклик проти цього присуду.

НОВИЙ ПРЕДСТАВНИК АМЕРИКИ В ІРО

Генерал майор Едвард Г. Пленк, командант ньюйорського порту для причалювання, піде на пенсію з військової служби 31 травня і обійме становище в Міжнародній Організації для Втікачів (ІРО) у Женеві. На його місце в ньюйорським порті прийде бригад генерал Пол Ф. Йонг, голова транспорту з Вашингтону.

ІЗРАЇЛЬ З АРАБАМИ ПРОТИ АНГЛО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПЛАНУ ЩОДО КОЛОНІЙ

Лейк Соксес, 13 травня. — Вже на другий день після прийняття Ізраїля до Об'єднаних Націй, представник цього найновішого члена міжнародної організації взяв активну участь в нарадах, виступаючи проти британсько-італійського плану щодо дальшої долі колоніальних італійських колоній. Припадок хотів, що це становище Ізраїля цілком покривається за становищем представників арабських країн.

ПРАПОР ІЗРАЇЛЯ В О.Н.

Лейк Соксес, Н. Й., 13 травня. — Після формального прийняття молоді держави Ізраїля до Об'єднаних Націй, вчора рано в головній квартирі цієї міжнародної організації піднесено ізраїльський прапор: Давидову зірку на білому тлі, обведеному синіми поздовжніми пасмами. В церемонії піднесення прапору взяв участь ізраїльський міністер закордонних справ Моше Шертон та персонал генерального секретаріату ОН, як теж деяка кількість публіки. Прапори поодиноких країн приміщені тут в позбаченому порядку, а прапорові Ізраїля випало місце якраз між двома арабськими прапорами: Іраку і Лівану. Місце українського синьо-жовтого прапору зайняте там більшовицьким червоним прапором з написом УРСР.

БРИТАНІЯ РАТИФІКУВАЛА АТЛАНТИЙСЬКИЙ ДОГОВІР

Лондон, 13 травня. Британський парламент ратифікував вчора майже одностайно, бо тільки 6, підписаний недавно, нічно-Атлантийський договір. Того, як секретар закордонних справ Бевін і керівник опозиції Вінстон Черчилль висловилися за ратифікацію цього договору, буде найкращим заборотом проти советського імперіалізму та агресивності і тим самим ефективною запорукою миру. В своїй промові Бевін заявив, що договір вже негалино після його підписання заставив Советів провирити своє становище до Заходу, виявом чого можна вважає останнє закінчення облоги Берліна. Черчилль зі свого боку заявив, що Атлантийський договір сам собою ще не дає причин до надмірного тріумфу, вважаючи, що „в Європі так довго не може бути повної безпеки миру, як довго Азія стоїть над Лабою та як це так багато древніх городів в східній Європі знаходяться в кліщах 13 мужів, що творять олігархію Кремля“. Проти ратифікації договору голосувало тільки двоє збунтованих лейбуристів, двоє комуністів і двоє лівих незалежних.

ТИТО ЗАКЛИКАЄ ДО СТОРОЖКОСТІ СВОЮ ПОЛІЦІЮ

Белград, 13 травня. Югославський прем'єр Тіто закликав вчора свою таємну поліцію до сторожконості проти внутрішніх і зовнішніх ворогів режиму. „Перед нами сумний факт — говорив Тіто — що ми маємо сьогодні стояти на сторожі не тільки одного, але всіх наших кордонів“.

ЩЕ ОДИН „ОБОРОНЕЦЬ“ СКИТАЛЬШВ

Лейк Соксес, 13 травня. В Соціальному Комітеті Генеральної Асамблеї ОН вчора знайшовся ще один „оборонець“ скитальників, тим разом польський більшовик. Він обвинувачував західні Держави, що в таборах скитальників вони створили біржі дешевої робочої сили.

ГЛОБАЛЬНА СТАЦІЯ ПОГОДИ

Оклахома Сіті, у стейті Оклахома. — Новий глобальний осередок для контролю погоди в стейті Омага буде в спроможності передбачувати погоду в кожній частині й околлиці світу, як це оповіст полк. Г. Л. Смит. Він є командантом Крила Погоди Повітряних сил в летунській базі в Тинкер. Він заявив, що висилання важких бомбардувальників довкруги земного глобу викликало потребу встановлення стай для передбачування погоди на цілому світі. З цієї стайці заповіджено погоду підчас недавнього полету довкруги глобу бомбардувальника Локі Лейді II.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПРИЙНЯЛИ ПРОЄКТ НІМЕЦЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Франкфурт, Німеччина, 13 травня. — Злучені Держави Америки, Велика Британія і Франція вчора через своїх військових губернаторів Німеччини прийняли вчора проєкт конституції західно-німецької федеративної держави, приготований і ухвалений німецькою парламентарною Радою в місті Бонн. Конституція вимагає ще ратифікації парламентами поодиноких німецьких країн, що вважається за заповнене, і тоді відбудеться в Німеччині вибори до першого парламенту та буде створений німецький уряд, з яким можна буде формально вирішити справу мирового договору. Своєю апробату конституції західні військові губернатори передали вчора 18 представникам німецької Ради та президентам поодиноких німецьких країн, що творитимуть федерацію. Вважається, що конституція увійде в силу й західно-німецька держава стане доконаним фактом до дня 15-го липня цього року.

НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ОБ'ЄДНАННЯ ТА ЗЛУКИ ЗІ ЗАХОДОМ

Берлін, 13 травня. — Населення східного і західних секторів Берліна вчора з великими парадними демонстраціями обходило закінчення советської блокади міста, що вже наближається до кінця. В місті відбулося багато масових зібрань, на яких бесідники одностайно висловлювали домагання об'єднання цілої Німеччини та ІІ злуки зі Заходом. На одному з таких зібрань виступив американський військовий губернатор, ген. Л. Д. Клей, що його прийняв прихильно довгими аплодисментами, як головного переможця над брутальністю советської блокади. Ген. Клей, забираючи слово, заявив: „ми всі бажаємо об'єднання Німеччини, але це не сміє порушувати принципів встановлених в конституції в Бонні основних прав“. Ген. Клей висловив велике призначення населенню Берліна, без рішучої постави якого не було б пошастило перемогти советську облогу, та заявив, що цим німці здобули право на волю.

ОБ'ЄДНАННЯ ЄВРОПИ В ТОРГОВЕЛЬНИХ СПРАВАХ

Аннесі, Франція, 13 травня. — Аварель Гарриман, спеціальний амбасадор в справах з дії сновання допомогового плану Маршала в Європі, заявив тут вчора, що черговим великим завданням європейських країн в програмі їхньої відбудови повинно бути скасування заведених ще й досі обмежень міждержавної торгівлі. Гарриман промовляв до делегатів 32 країн на митній конференції в цьому місті.

КОМУНІСТИ НА ПІДСТУПАХ ДО ШАНГГАЮ

Шанггай, 13 травня. — Армії китайських більшовиків, згідно з останніми повідомленнями, в останньому наближенні вже на 18 миль від цієї східно-азійської метрополії. Про дальші комуністичні успіхи повідомляється теж з інших ділянок фронту. Опір урядових військ помітно зменшується.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ УЗГІДНЮЮТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ НА КОНФЕРЕНЦІЇ РАДИ МІНІСТРІВ

Париж, 13 травня. — Сьогодні тут з авторитетних джерел повідомлено, що два дні перед заповідженою на 23-го травня конференцією Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, міністри Злучених Держав, Британії і Франції відбудуть тут свою окрему конференцію, метою якої буде узгодити в усіх поповбачах їхнє становище до Советів на конференції міністрів. В тих самих справах відбудуться вступні наради теж між амбасадорами в Лондоні. У зв'язку з цим Франція заперечила поголоски, що вона обстоюватиме думку, якщо не повного відкликання, то сильної редукції окупаційних сил в Німеччині.

НІМЕЦЬКА КОНСТИТУЦІЯ ДОЗВОЛЯЄ ВИРОБНИЦТВО ЗБРОЇ

Франкфурт, 13 травня. Щоб цей закон звернено увагу, що ухвалена в місті Бонн конституція дозволяє німцям виробництво зброї у воєнних цілях. В 2 розділі 28-ої статті цієї конституції постановляється, що „призначену для війни зброю можна б виробляти, перевозити і продавати тільки за дозволом уряду“ та що „подробиці того мають бути встановлені федеральним законом“. Проте, ця справа не матиме жадного практичного значення, як довго в Німеччині існуватиме окупаційний став, бо згідно з його законами виробництво зброї та його контролю належить виключно окупаційним властям.

П-НІ РУЗВЕЛТ, ФОСТЕР ДОЛЕС І КОГЕН ІНТЕРВ'ЕНУЮТЬ ПРОТИ ФРАНКА

Лейк Соксес, 13 травня. — В поінформованих колах заявляють, що департамент стейту мав дати початково інструкцію американській делегації в Об'єднаних Націях, аби вона голосувала в користь резолюції південно-американських країн за відновлення повних дипломатичних стосунків з урядом ген. Франка в Іспанії. Шойно після інтервенції п-ні Рузвелт, Фостера Долеса і Бенджаміна Когена проти цього, департамент стейту рішив, аби американська делегація здержалася від голосування. Тут рівночасно повідомляється, що південно-американські країни готові вислати своїх амбасадорів до Іспанії навіть на випадок, якщо резолюція не перейшла потрібного більшості двох третих голосів, але одержала тільки загальну більшість.

В ЯПОНІЙ ВІДНОВЛЕНО ФОНДОВУ БІРЖУ

Токіо, 13 травня. — Дальша нормалізація стонувків в Японії проявилася сьогодні у відкритті біржі фондами в більшості японських містах, що була припинена від часу капітуляції.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з понеділка (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50
На три місяці	\$0.85	Three months	\$0.85
В Джерзі Сіті і Закордон:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОВАЛ ГЕЙГА

Мабуть не було такої газети в Злучених Державах, яка не подала б вістки про вислід останніх міських виборів у Джерзі Сіті, додаючи ще й від себе певні заваги як „посмертну згадку“ по „політичній машині“ Френка Гейга. На ділі 73-літній „диктатор“, „монарх“, „феодалний пан“ чи просто „бос“ — як звичайно писали про Френка Гейга — не був при виборах ніяким кандидатом, бо ж він два роки тому добровільно зрікся уряду посади міста, який займав безперервно 30 років. Провалився тільки його сестрінець, Френк Гейг Еггерс, якому Гейг передав уряд мейора тому два роки, залишаючи таким чином цей уряд в руках „фамілії“. Але ніхто не прив'язує тут ваги до сестринця, а тільки пишуть про провал властивого „боса“, себто Френка Гейга. Це цілком справедливо, бо такий він був до останку власним керманцем і господарем. А коли всюди розписуються так широко про Френка Гейга, то на це є поважні причини.

Як тільки в Джерзі Сіті виявилось, що Гейг при виборах програв, з'явилась перед Сіті Гол демонстрація з домовиною, прикритою двома вінками і з написом „Тут спочиває машина Гейга“. Ось так „поховано“ в Джерзі Сіті останнього з „політичних босів“ старого типу, якими славилися свого часу різні американські міста. Навіть сучасний президент, Гері С. Труман, завдячує перші свої політичні кроки подібному до Гейга „босові“ Пендергастові, тодішньому політичному диктаторові в Кензас Сіті. З усіх тих „босів“ найдовше держався при владі джерзісний Френк Гейг, загально відомий з висказаної ним неабиякої фрази „Я є законом“. Тепер і він, як пишуть, „помер природною смертю“ ізза старості і браку тої енергії, яку він виявляв давніше, володіючи над своїм „царством“ залізною рукою при допомозі ніж збудованої „політичної машини“. Теж і новий спосіб голосування, який уже не можна було контролювати і „справляти“, був великим ударом для цієї „політичної машини“ і теж причинився чимало до її провалу.

З Гейгом відійшло до історії старе „босівство“ у політичній житті країни. Проти цього „босівства“ боролись довго й завзято різні поступові елементи. „Політичні машини“, такі, як Гейга, вважалося вже загально пережитком, анахронізмом. З цього однак не виходить, щоб ці „машини“ не виринули знову, хоч під іншим видом, модернішим, більш підходящим до нових часів і нових сил. Коли ж говориться про такі американські „диктатури“ як Гейга, то треба для цілості образу теж додати, як це й підносять американські газети, що не все було эле в його „царстві“. Збудований Гейгом за 25 мільйонів „Медичний Осередок“ є найкращим у цілій Америці, а доступ до нього мають ті, що не мають ніяких засобів на лікування. Гейг був відомий по своїй безпощадній боротьбі з молодечею злочинністю та проституцією і торгівлею наркотиками. Проте його добрі вчинки затемнював його диктаторський підхід до громадського життя, оте „босівство“, оперте на корупції й „джабах“, роздаваних тим, що вірно служать „босові“ та збудований ним „політичний машини“. А яка сильна була та машина, пізнати найкраще по тім, що з нею мусіли рахуватись й П'яски шукати навіть такі сильні президенти, яким був Френклін Д. Рузвельт та якому це навіть брали за эле ліберальні елементи, що, як відомо, були сильною його підпорою. Програ Гейга в Джерзі Сіті є тому значним кроком вперед в якій очищення політичної атмосфери в нутрі країни.

Стратегія в підбігунових околицях

Один зі свідків, що зізнавали на проти-комуністичній процесі в Нью Йорку, заявив, що комуністичні провідники на тайних курсах згадували, що для повалення американського уряду не вистачить сили самих американських комуністів і тому їм прийде в поміч советська армія через Аляску. Вона мала б напасти на промисловий Дітройт і там знищити багату американську воєнну продукцію. Крім того, як треба б здогадуватися, советська армія дала б військовою допомогою підполковній комуністичній армії в Америці і таким чином планована комуністами революція мала б вигляди на успіх.

Не знати, чи ці вісті пускали комуністичні провідники, щоб викликати тільки більше одушевлення серед самих комуністів і так скріпляти їх підвину акцію, чи це й для інших цілей. Однак американські, канадські й британські воєнні знавці не легковажать собі таких комуністичних ластівок і вже третю зиму переводять основні студії над можливістю війни в тих холодних підбігунових околицях, через які мала б есентуально пруйти советські воєнки. Висліді тих дослідів мають бути засобом для доброї орієнтації в цій справі, а нічим іншим.

Заключення військових знавців таке, що коли б прийшло колинебудь до військової кампанії в північній підбігуновій — арктичній — околиці, то Західні альянти будуть мати військо, як вярді для такої боротьби. Досвіді переводяться в Форті Чорчил, основаним далеко на півночі Канади і цей форт буде дальше втримуватись для дальніх дослідів і помічен. Це дає певність, що коли б навіть прийшло до війни в цій околиці, вона — коли йдеться про американців — буде ведена не „насліпо“, а на підставі дбайливого підготування.

З оприлюднених спостережень військових знавців уже знаємо, що в арктичній полісі військо може доволі вигідно проживати, але інша справа, якби прийшлося воювати. Мешканці підбігунових околиць — ескімоси — які там живуть постійно, зуживають 100 відсотків вільного їм часу на придбання харчів і мешкання. Решту використовують на спочинок. Американські, канадські й британські воєнки зуживають 90 відсотків вільного часу на втримання життя, а 10 відсотків присвячують на боротьбу. Значить — цивілізовані люди зробили тут поступ упродовж трьох років. Так, як тепер стоять справи, інтересно почути, що „люди, які плану-

вали колись інвазію Північно-Американського континенту, прийшли до висновку, що там війна на великі розміри неможлива. Там не можна перевозити великих потягів, не можна розвинути армій, корпусів, дивізій, ні навіть бригад“.

Отже можлива є війна тільки на малі розміри, можливі сутички малих людських груп, озброєних возів, гармат, або літаків. Коли б прийшло до війни, тоді треба буде перевозити літаками вишколені напегі бригади, але тільки для спинення інвазії.

Проте такі не можна залишати цілковито думки про можливість нападу ворога через північний бігу, де знаходяться тисячі островів, на яких ворог може оснувати свої бази для обсервацій і загроз. У такому випадкові канадські й стейтські команди мусіли б втримувати значні війська в північних околицях тільки на те, щоб вказати свою готовність відбити напад, але це відвернуло б значну частину боєвих сил від воєнних операцій в інших околицях. Отже цілком дальших студій американсько-канадських знавців буде придумати способи, як викинути майбутнього ворога з есентуальних підбігунових баз при допомозі якнайменшої кількості війська. Про військової операції натисненням гузи-ка там ніхто не думає. Один старший офіцер одверто сказав таке:

„Нема нічого певнішого від факту, що ми ніколи не почнемо війни в тій частині світу. Коли б мало прийти тут до боротьби, то її мусить почати інший товариш“.

Про роль політики в підбігуновій околиці сказав, що як проти неї не стоїть армія, то найближчим її ворогом є відморозження частин тіла. Воєн у підбігуновій околиці не сміє зіп'яті, бо замерзне, як тільки охолонуться. Він рішучо осліпне, як не має темних окулярів проти снігу.

Ще одна заковика: Дотеперішні мапи підбігунових околиць зладжені були тільки на підставі правдоподібності. Такі мапи не надаються до вжитку військових командантів. Щойно тепер будуть зладжені справжні мапи, однак їх не будуть оголошувати друком.

На підставі довірливих інформацій можна сказати, що майбутній ворог нападе на Америку мабуть з іншого боку, а не через бігу.

ЧИТАЙТЕ УКРАїнські КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Лев Ясінчук.

Довкруги Першого Травня

Перше Травня, видвинуте в початках свідомої організованості робітництва до „робітничого свята“, прийнялося згодом у багатьох державах як свято тріумфу праці й пошани до нього. Тим чином воно стало з часом з партикулярного боевого-революційного святом праці до людського святом праці.

Українська держава винесла Перше Травня до висоти державного свята, може більше під впливом давніх революційних гасел, ніж з великого значення праці в державному будівництві. Перше Травня прийнялося було на Зах. Україні-ських Землях як частинка традиції рідної державності. Після упадку держави свято Першого Травня щораз посилювалося витискало давнє свято на пам'ятку набутої в австрійській державі „свободи“ (звільнення від панщини 1848 р.), що його звичайно обходили 3-го травня кожного року.

Визнання Першого Травня державним святом праці припинилося у високій мірі з одного боку — до злагіднення форм святкових виступів у тих, що це свято вже визнавали, а з другого боку — внісло толерантності до першотравневих виступів і голошень з його приводу гасел та одночасно змінило зовсім характер обходів. Коли давніше використовували першотравневі обходи на стороничне обговорювання чисто робітничих справ і кривд, вишукуючи самі відемні сторінки в організації праці, то з визнанням цього дня державним святом обговорюють на ньому й загальні, державні справи. Тим самим наступило розпрямлення цієї енергії, яка доводила майже завжди до жалюгідних виступів там, де це свято не вважалося загальним, державним.

Нова Австрія з її коаліційним урядом складається з представників трьох політичних партій (за винятком комуністів) установила Перше Травня державним святом. Соціалістична партія святкувала цього року цей день під гаслом — виборів до державної ради, що мають відбутись в жовтні цього року. Комуністична партія обходила його під облудним гаслом: боротьба за мир, боротьба проти трюандиків до війни! Що цим „трюандиком“ уважався Злучені Держави Америки, про це не важко догадатися.

В Австрії стало прилюдно таємницею, що в деяких підприємствах Долішньої Австрії (під советською окупацією) дотичні управи повідомляють наперед своїх робітників, що якби вони не взяли участі в першотравневому комуністичному обході, то можуть нара-

дитися, що на їх місце стануть до праці робітники „класово свідоміші“. Ті ж підприємства силували своїх робітників, щоб вони купили собі в управі комуністичної партії червону сорочку за 40 шілінгів, „яка залишиться їхньою власністю навіть після першотравневого маршу“.

Третя австрійська, людова партія святкувала здебільша по міщанськи: нема праці — треба трохи погуляти, себто краще зісти й більше випити, а на своїх нечисленних замкнених зібраннях нарікати на своїх суперників-соціалістів, закидаючи їм нетолерантність і демократичні недомогання.

Дві перші партії (соціалістична й комуністична) виступили по давньому звичаю на вулицю, кожна окрема. Це дало в свою чергу змогу стороннім зорієнтуватися у чисельній силі даної політичної партії. Соціалісти виявили її більшим числом учасників обходу, а комуністи — показалися зовсім малим числом (в Інсбруці, столиці краю Тироль, було їх 350 разом з дітьми). Цей останній обхід дав одному часописові нагоду висловити завагу, що добре сталося, що комуністи „дали себе порухувати“, бо тепер комуністичні провідники мусять сказати собі „даремні любовні заходи“.

Як уже була згадка на початку — в осені ц. р. мають відбутись в Австрії вибори. Кожна з чотирьох австрійських партій ладиться до них. Ладяться й ті, що не належать до ніякої партії. Одні з них домагаються права організувати нові партії, а другі бажать, щоб партії не ставили лист кандидатів, але, щоб виборці мали право підбирати особу, що її вважає гідною й потрібною на посаду. Уряд ще не рішився, як буде нове виборче право; чи воно задержить дотеперішню форму — ставити партійні листи, чи допустити індивідуальний добір кандидатів. На всякий випадок — з нагоди Першого Травня заповів міністер внутрішніх справ, що уряд допустить творення нових партій кожній одиниці чи групі, що цього забажає. До тепер це було неможливе. Представники чотирьох Аліантів, що кермують окупацією Австрії, противились творенню більшого числа партій, поза тим, що вже існують. Тепер нібито мали сказати Аліанти, що це чисто австрійська справа і от наслідком того проголосив міністер свою сенсаційну заяву, в якій здійснення багатьох громадян не вірити.

Колись в Росії за царату світ насміхався з держави, де чоловік складається з душі, тіла

і — пашпорту, та що двох перших частин може не бути, але пашпорт мусить бути. Після упадку царату завели були в себе деякі держави (Польща, Румунія) теж таку постанову про обовязковість мати завжди при собі пашпорт і залобили цей обовязок контролювати, дразнячи тим спокійних людей. Тепер має таку постанову й Австрія. Нараз на проїзді залізницею 50 кілометрів можна натрапити й на кількаразову перевірку пашпортів. Та австрійцеві вистане показати пашпорт, але бідний скитаєць мусить мати крім пашпорту ще й окрему перепустку, якщо він мусить перейти з одної окупаційної області в другу. Таку перепустку можна тільки з трудом одержати в дуже важких випадках. Ця контрола остогидла як австрійцям, так і скитальцям. На днях трапився при цьому прикий випадок. Французький жандарм термосився з австрійським послом (недоторкальним!), що їхав залізницею, потурбувавши його, на останку зажував і вивіз з вагону. Австрійський уряд вніс в у тій справі ноту до французького окупаційного уряду, який справу перевірів і проголосив прилюдно, що поробив заходи, щоб подібний випадок уже більше не повторився. У зв'язку з тим поставили аліантські представники на своїй раді внесок, щоб скасувати цю ненавистну контролу. Але цьому спротивився советський представник з огляду на Ді-Пі (скитальців). І цей внесок скреслили з денного порядку аліантської ради і контролі відбуваються дальше. До речі треба згадати, що американський окупаційний уряд в Австрії вже давно зніс усяку контролу на своїй області. Іх можна переїхати здовж і поперек і ніякий американець не мігавитись, навіть вийти з дому до свободи.

В дні 1-го травня святкували українці Проводи, проводячи час у різних місцевостях на спільному „священному“.

Автім — ради скитальців щораз проріджуються. Вже заповідають на травень навіть приїзд американського консуля у французьку, окупаційну область (перший раз!), після чого мав би вийти відти перший транспорт скитальців — кажеться — під кінець травня ц. р. Ці, що у своїх заподаннях були загато щирі і правдомовні, будуть мусіти трохи заждати а виїздом, заки дотичні органи переведуть основно встановлену перевірку їх життя.

Недавно проголосило в нас ІРО, що з уваги на близький уже кінець опіки над скитальцями з боку тієї організації, кожний скитаєць буде мусіти заявлятися до жовтня ц. р., чи бажає вертати додому, чи їхати в світ, чи залишитися в тій державі, в якій тепер живе. Щоб скитальці не робили собі ніяких надій на Австрію, один німецький часопис, подаючи цю вістку, звернувся з заклинком до австрійського уряду, щоб він заздалегідь повідомив скитальців: „яка можливість їх тут же? Хоч на ділі ми це знаємо вже з дотеперішнього побуту й без усяких заяв. Коли б можна, то найрадше всіх повинні були б заарештувати. Але, коли ж вийде й наш наряд стане тими чужинцями, яких Австрія бажає в себе на відвідини і з якими хоче навіязати господарські та політичні зв'язки! Тоді прийде час прочитати собі деякі статті в американській „Свободі“, бо тільки вона має про тутешні відносини найуважливіші об'єктивні відомості.“ А доля крутиться колесом...

Він скинув із себе шапку, перехрестився і додав, показуючи на свою шию: (Дальше буде).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕННЮ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

29)

Ні козак, ні решта слухачів з поясненням бухгалтерів не погодились, і в вагоні зчинився гамір.

Козак продовжував:

— А другий факт, що переконливіший ось який. Восени 1915 року, як тяжко поранений, я був на лікуванні в Одеському військовому шпиталі. При ньому був психіатричний відділ, куди на випробування присилали всяких симулянтів, епілептиків і божевільних. Серед випробовуваних був один снохода (лунатик), солдатик років 21-22. Ночами він уставав із ліжка, ходив по двору, вилазив ринвою на дахи будинків, ходив по карни-

зах стін п'ятиповерхового будинку, лазив по тонких гілках дерев, на яких кицька наряд чи змогла би пройти, і через якийсь час повертався назад на своє ліжко і лягав спати. Ранком він, звичайно, нічого не міг пригадати з нічних своїх мандрівок. Тільки зовні мав він вигляд особливого нервового типу, з такими бездонними чорними очима. І ось професори й лікарі почали його вивчати. Встановлено було, що майже завжди він вилазив на п'ятиповерховий будинок через балкони: з землі на перший балкон, потім по стіні — на другий балкон і так далі — до самого даху.

Без драбини й вірвовок — просто по карнизах стіни — раз-раз, і на балконі, раз-раз, і на балконі. Сам спостерігав, як він вилазить. Очі заплюснені, сопє, крикає. І дивно, і моторошно. Так. Але ось узяли та й поставили на балконі контрольну вагу. І так улаштували, що снохода волею-неволею мусів постійно на ній бодати підхвильни. І що ж виявилось? А виявилось те, що чим вище підіймався він по стіні, тим легше ставало його тіло. В нормальному стані він важив щось біля чотирьох пудів, а на даху вага зафіксувала тільки чотирнадцять фунтів, а на балконах була проміжна цифра — між його нормальною вагою і вагою на даху. Професори казали, що на височині десятиповерхового дому вага його тіла наблизилась до нуля. Та коли його одного разу збудили на останній контрольній вазі, вона миттю

стала показувати його нормальну вагу з невеликим мінусом. Я вас питаю, куди зникла вага живої, хоч і сплячої людини? Значить, на височині, наприклад, Ейфельової вежі, він, можливо, став би „висіти“ в повітрі, раз вага тіла зменшується пропорційно до збільшення висоти. Але це ще не все. Снохода, коли спить, обовязково робить найскладніші й дуже ризиковані рухи на даху та на стіні дому, і не падає. Всі його вчинки точні, доцільні, необхідні. А коли його збудили на стіні, він миттю розгубився, закривав і полетів униз на заздалегідь підставлену сітку з вірвовок. Значить, підсвідомість сноходи на бані церкви чи на даху будинку почуває себе, як на землі, а свідомість, логіка, розум, прокинувшись на цій висоті, розгублюється, і людина гине. І потім, коли лікар загипнотизував сноходу, посадив його на вагу, став „підій-

мати пасажирами свого гипнотизму вгору, хворий втрапив майже всю свою вагу і регулятор ваги почав баянсувати. Що це таке, товаришу бухгалтер? Чим ви, це поясните? Ні, батечку мій, не все дано дослідити, і не все дано знати людям. Те, що нам відомо, — це безкінечно мала частка того, що від людей приховано.

В цей час у вагоні з'явився начальник конвою і запропонував їти по сухий приїдлі і окріп. Бухгалтер і ще кілька чоловіка пішли з конвойцем, а решта почала обмірковувати прослухані оповідання.

— Звичайно, духи є і привиди бувають, але за ці речі так карують, що люди позрілися не тільки їх, а й своїх власних батьків, — говорили одні.

— Нічого й нікого нема! — вигукнули інші. — Якби Бог був, то хіба Він допустив би того, що твориться і творить-

ся навколо нас?

І ще багато сперечались і висловлювались про привиди і безсмертя душі. Великий і м'язистий чоловік, років сорока п'яти, з рудою бородою і ластовинням на обличчі, що їхав до Сибірського табору за „антисовєтську агітацію“, а тепер мовчав сидів, ловильно підвівся на ноги, підійшов до спірця і, дочекавшись кінця якогось невеличкого оповідання, соковитим басом заговорив:

— Я ось увесь час слухав усякі міркування „за“ і „проти“, та й бачу, що всі блукать між трьома соснами. Я особисто сам прослав летаргічним сном шість тижнів... У Москві був під наглядом краших учених і професорів, штучно годували мене різними бульйонами та соками. І все спав. І те, що я бачив у летаргії, назавжди переконало мене в бутті Бога і потойбічного життя!

Перші в „Гомоні України”

ПЕРЕД ВЕЛИКОЮ ІМПРЕЗОЮ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КАРНЕГІ ГОЛЛІ В НЬО ЙОРКУ.

Недалеким вже музично-танцювальний весняний фестиваль української молоді метрополітальної округи Нью Йорку і Нью Джерсі, що під збірною назвою „Гомоні України” відбудеться в неділю, для 29-го травня, в год. 2:30 після полудня в репрезентативній залі Карнегі Голл в Нью Йорку, став тепер без сумніву одною з головних тем розмов серед містцевих американсько-українського товариства. Нічого дивного, бо ця оригінальна імпреза є одною з головних атракцій нашої громади в році, а цим разом вона своєю композицією, своєю оригінальністю та смисловістю і великістю мала б перевершити всі подібні до теперішньої імпрези.

В тій цілі організатори імпрези, Український Митрополітальний Комітет з Володимиром Бакадом на чолі та виділений ним „Окремий Фестивальний Комітет” з Ольгою Дмитрів у провіді та з великим штабом своїх співробітників, докладають усіх зусиль, щоб ця імпреза зробила справді репрезентативною під кожним оглядом. Тут в першу чергу приділено велику увагу та з великою обачливістю дібрано насамперед артистів до виконання провідних ролей, як і з меншою „обачливістю” оформлено цілу групу виконавців програми, що разом нараховує около 100 осіб.

Між солістами ми зустрічаємо передових наших артистів, добре відомих не тільки в українській, але й американській сцені, як теж і деякі знамениті нові сили. Нові для нашої громади, але добре відомі та з чималим стажем в артистичному світі. Деякі з них ми знаємо тільки з деяких з попередніх одних і других.

Оперова співачка Марія Поліна-Лисогір виступить в ролі Одарки в опері „Запорожець за Дунаєм”. Представляти цю артистку тепер означало б показувати добре відому зірку в безхмарну, місячну ніч. Перегляньте програму наших імпрез за минулі роки і ви напевно не знайдете багатьох таких, на яких не був би поданий виступ п-ні Лисогір як одна з найбільш атракцій. А ще більш багатомовні будуть під цим оглядом пресові оцінки тих імпрез, в яких підносилися незвичайні артистичні спосібності цієї знаменитої співачки. Народжена в Шамокіні, в степі Пенсильвенія, вона студіювала музику з Йосифом Карсоном. Свою співочу кар’єру почала зразу як солістка в церквах, опісля швидко, перейшла на сцену і вже перед війною мичула її прекрасний ліричний сопран через Колумбія Бродкестинг Систем та інші радіо-виступи, як теж на численних виступах на сценах. Сьогодні вона професійна співачка, затрунена в Сіті, Сентер Опера Компані, де дослідно вибавляється на все видніше місце. В Карнегі Голл вона буде справді на „своєй” сцені.

Партію Оксани в тій самій

опері співатиме Марія Боднар. І з цєю артисткою наша громада знайома не менше як з п-нею Поліною. І вона має за собою знамениту концертну кар’єру, як на українських так і на американських сценах та головню в радіо. На українських концертах вона часто виступала як в сольових точках, так і в дуєті зі своєю сестрою Стефанією. Недавно вона дала концерт в Карнегі Рісайтел Голл, а під цю пору працює з Песією. Марія Боднар, подібно як Марія Лисогір, грала головні ролі в попередніх весняних фестивалях нашої молоді. В „Гомоні України” вона, крім ролі Оксани в „Запорожець за Дунаєм”, гратиме ролі Кочубеї в інсценізації „Велика Ідея-Мазепи”.

В головних чоловічих ролях на Фестивалі виступлять „нові” щодо самих цих фестивалів молоді, але артистичні співачки з іменем і стажем в артистичному світі взагалі.

Оперовий співак Осип Стецюра співатиме партію Івана в „Запорожець” та партію Мазепи в „Великій Ідеї”. Якщо п. Стецюра не брав участі в попередніх Фестивалах молоді, то тільки тому, що його ще тут не було. Він приїхав до цієї країни одним з недавніх транспортів нових іммігрантів з табору переміщених осіб в Німеччині і за цей короткий час він вже став „нашим” під кожним оглядом. З питомою йому легкістю і культурністю він майже від першого дня „вжився” в місцеві обставини та став одним з найпопулярніших артистів як серед місцевої молоді, так і місцевої нашої громади взагалі. Не зважаючи на тисячу і одну гурбот, з якими йому доводиться працювати власних рук пробиватися в цьому твердому світі, він „пірнув” з головою в наше життя та коштує більше ніж заслуженого вечірнього відпочинку він є скрізь, де його потребують. Протягом цього короткого часу його побуту в Америці, п. Стецюра вже дав багато знаменитих концертів, заслужено здобувачи собі славу одного з найкращих наших співаків-артистів. Крім багатьох виступів на українській сцені в нашої громаді, включно з недавнім виступом на репрезентативній імпрезі в Джерсі Сіті, п. Стецюра в останньому виступив вже теж в Карнегі Голл в міжнародному концерті під час недавньої маніфестації представників по-неволенних Совєтами народів Східної Європи. Баритон Осип Стецюра це великий здобуток для американських українців, аби вони тільки вміли це належно оцінити.

Так само „новим”, хоча під іншим оглядом, буде на Фестивалі молодий наш оперовий співак, бас Олександр Кульпак. Сам уроджений в Шикаго, в степі Ліноу, почав свою співочу кар’єру досить вчасно, насамперед в церковних хорах, опісля на сцені в різних хоровах груп. Сьогодні ним пишався ціла Шикаго та око-

Осип Стецюра

Марія Боднар

Олександр Кульпак

лиця, але ним мають всі причини гордитися і всі американські українці. Великого артистично-концертного успіху Олександр Кульпак добився в операх Борис Годунов, Аїда, Кармен, та інших. На Фестивалі він приїде з Шикаго і виступить в ролі Імама в „Запорожець за Дунаєм”. Крім того, він сольовим „Гетьманів” на початку і при кінці програми, створить артистичні рямці для цілого „Гомону України”. Його виступ в „Гомоні України” в Карнегі Голл це чергова велика атракція цього рокового фестивалю нашої молоді.

В ролі Андрія в „Запорожець” виступить теж „новий”, як йдеться про фестивалі молоді, оперовий співак Петро Тарбей. Він сам належить до молоді американсько-української генерації, а його виступ в „Гомоні України” буде до деякої міри дебютом на українській сцені, але вже з чималою сповною кар’єрою на американ-

ській сцені. „Відкриття” цього знаменитого тенора та включення його в культурне життя американсько-української громади, це велика заслуга Митрополітального і Фестивального Комітетів. Сам п. Тарбей це незвичайно товариська і ввічлива молода людина, що вже під час першої проби здобув собі загальні симпатії та й собі став „своїм” під кожним оглядом.

Крім цих солістів-співаків, в „говорених” ролях в „Гомоні України” виступить цілий ряд осіб, що вже теж мають свою театральну історію. Між ними буде майже універсальний актор ньюйоркських українських сцен, невтомний наш тихий культурний трудючий Павло Слободян, а далі: Петро Микитин, Василь Цюпа, Микол Кущнір, Теодор Шумейко, Осип Іванів, Микола Петришин та цілий великий ряд інших хлопців і дівчат.

Усіх їх матиме можливість до-

глядати українська громада метрополітальної округи вже в неділю, 29-го травня. Усі вони не щадять ні часу, ні труду, та віддають всі свої сили і спосібності, щоб „Гомоні України” в цій надгрудонській світовій митрополії залунав в усій своїй величч, красі і силі. Хай Господь їм в цьому допоможе. Українська громада виконає і свій обов’язок та своєю масовою участю в імпрезі причиниться до того, аби цей гомін не був голосом „вопюючого в пустині”, але щоб він справді на все залишився „Гомоном України” в тисячах сердець. Своім трудом і своїми стараннями наша молоді знову послужила собі на це, аби під час імпрези не було в великій залі Карнегі Голл ані одного порожнього місця та щоб у висліді заповнити теж вже досить опорожнену касу Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, бо на його благородні цілі призначений весь дохід з імпрези.

М. Хом'як.

В обороні Церкви і Нації

(Пам’яті Преподобного Кир Йосафата Кошицького, 5)

Нарада в Новому Санчі.

А що „Наш Лемко”, разом з усією українською пресою, протидіав передовсім польонізаційній акції та розкривав шкідливу діяльність польонофіської організації Лемко-Союзу під проводом москвофілів адв. О. Гнатішака та учителя М. Трохановського, та ці останні приступили до видавання свого часопису „Лемко” (в лемківській говірці) під редакцією М. Трохановського вже в лютому 1934 р. у Криничі (спершу як двотижневик, від червня т.р. як тижневик). Головною темою цього часопису була нагода на українців, зокрема на українських священників, за їхню жертвенну працю над освідо-домленням населення на Лемківщині. „Лемко” у Криничі та його одноіменник із Злучених Держав розкладали свої іх братів, копали прірву між братами одного народу та допомагали осятак полякам у винародовлюванні населення Лемківщини. Воно до деякої міри зрозуміло, бо з оглядом шкідливих інспекторів та інструкторів у старостів в Новому Санчі, на якій рішено: ввести лемківську говірку до шкіл, видавати часопис у лемківській говірці, а покищо до зволити на поширення часопису „Лемко” з Клівленду, розв’язати українські читальні „Просвіти” та москвофільські ім. М. Качковського й оснувати на їх місце лемківські читальні, відокремити коопера-тивні від Ревізійного Союзу

Українських Кооператив, у Львові та Русского Ревізійного Союзу теж у Львові, перемісти українських народних учителів з Лемківщини і відокремити Лемківщину з відокремленої греко-католицької єпископа в Перемишлі, що теж і здійснено.

Не жалували грошей.

Очевидно, москвофільські провідники, які хотіли при допомозі поляків усунути з всяку ціну українські впливи на Лемківщині, може спершу і самі не знали, що їхні опікунки — поляки рішили використати їх тільки як знаряддя у своїй пляновій акції повного сподобування населення Лемківщини. Однак як тільки вони приступили до видавання часопису „Лемко” у Криничі, могли зорієнтуватись, у чому суть. Бо хоча, свій часопис висилали на всі адреси, а волосні та громадські уряди обов’язані були приєднати як найбільше передплатників, то довелось дуже швидко обни-зити наклад „Лемка” з 5,000 примірників до 2,700. За цілий рік 1934 рік прислано для „Лемка” ледве 519,20 зол. з передплати, а за 1935 рік ще менше, бо всього 256 зол. Отже ясно: „Лемко” появлявся не тому, що населення його підтримувало. Ні! Про це дав один документ виходить, що гроші на видавання „Лемка” у Криничі та його календарів давали поляки, чи радше їх виводував староста з Нового Санач д-р Мацей Лах, який кермував польонізаційною акцією на Лемківщині. Під його проводом, читаємо у згаданих документах, відбувалася ще 31. травня 1933 р. нарада старостів, шкільних інспекторів та інструкторів у старостів в Новому Санчі, на якій рішено: ввести лемківську говірку до шкіл, видавати часопис у лемківській говірці, а покищо до зволити на поширення часопису „Лемко” з Клівленду, розв’язати українські читальні „Просвіти” та москвофільські ім. М. Качковського й оснувати на їх місце лемківські читальні, відокремити коопера-тивні від Ревізійного Союзу

титу 5,551 зол., за другу 5,850-75 зол., зате кошти накладу календарів за 1935 і 1936 рр. дійшли до 8,029 зол. Субвенція на календар „Лемка” дали між іншими: воеводство у Кракові 1,500 зол., міністерство військових справ 1,498 зол., зах. староста: в Сяноці і Новому Санчі по 200 зол., в Яслі і Горлинях по 150 зол., в Коросні і Ліську по 100 зол. За календар на 1937 рік заплачено 3,755.03 зол., на 1938 р. 3,507.31 зол. Суспільно-політичний виділ у Кракові звернувся до міністерства військових справ за субвенцією для „Лемка” в сумі 3,000 зол., але дістав тільки 1,600 зол. Очевидно, опікуни „Лемка”, даючи гроші, рішили одночасно і про зміст часопису та календаря, в якому появлялися портрети польських достоянників, зокрема міністра військових справ Каспшицького, одного з головних покровителів польонізаційної акції на західно-українських землях. З другого боку, „Лемко” та його календарі, поширювані при допомозі низової адміністраційної влади (вітів та поліційних станиць), відкрили населенню очі і воно не хотіло їх брати. Тому то з початком травня 1939 р. „Лемко” перестав появлятися, бо поляки рішили переводити польонізаційну акцію вже явно-славно, не скриваючись, і закинути до теперішньої своєї тактики. Тим більше, що треба було постійно доплачувати до появи часопису чи календаря. Правда, новопризначений (в жовтні 1938 р.), староста в Новому Санчі, м-р Кароль Адамський, висунув проект видавати „Лемка” в польській мові, але цьому спротивилися краківське воеводство, мотивуючи це так: „Дальша поява часопису „Лемко”, тільки у зміненому виді, була б недоцільна, бо той часопис, як і до теперішній у лемківській говірці, були не популярні”. Тому то воеводство краківське рішило 28-го квітня 1939 р., щоб до польського „Глосу Подгаля” додати додаток для Лемківщини, але цього проекту вже не здійснено через вибух війни.

Я. Г.

МИ БУЛИ ПЕРШІ...

(На маргінесі ньюйорської маніфестації в „Дні Вірності”).

Мабуть, що ніодна з національних груп, тих, які взяли участь в маніфестаційному поході в „Дні Вірності”, 30-го квітня б. р. у Нью Йорку, не визначалася такими питомими властивостями, що українська. У ній, звертав був загальну увагу транспарент, що його несли дві гарні українки у мальовничих народніх строях. На ньому видно в англійській мові таке: „Ми були перші, що перед 30-ти роками розпочали боротьбу проти большевицького тоталізму”. За тим транспарентом, йшли під звуки оркестри маршовим кроком-якісь чоловіки: припорошене свиною волосся, глибокі борозди на обличчях казали догадуватись, що кожний із них має за собою бодай пів віку життя. На їх грудях видніли українські військові відзначення як: хрест Мазепи Українських Січових Стрільців, Залізний Хрест Симона Петлюри, відзнаки Української Галицької Армії, Хрести Зимового Походу, відзнаки комбобатантські. А поруч тих відзнак, пишався в декору на грудях боева відзнака американська. Це ветерани Української Національної Армії, — військовики Українського Народу, Нації у поході. Ми виділи поруч Українського Січового Стрільця того, що відновив легенду української зброї, воєвкв героїської У. Г. А., У. Н. Р., Січових Стрільців, які в бою проти большевників склали гекатомбу жертв, перейшли страхіття пошести тифу на Україні, таборів інтернованих і тюрм. — А українські йшли у поході — діти. Ті, що боролися в Українській Повстанській Армії, — Армії, що по сьогодні держить у своїх руках зброю проти москвофісько-большевицькому імперіалізму.

Оркестра грає марш. А українські військовики йдуть рівним кроком, рамена їх порухаються одним рухом, ноги виступують одним ритм. У кожного з них груди випрямлені в перід, голова піднесена сміло, у правій руці американський прапорець. Чи снілося кому із них, що колись вони мавшируватимуть на вільній землі Вашингтона, вулицями Нью Йорку, маніфестуючи перед мільйоном видців ни лише лояльність українців супроти Американського Народу, —

але що вони візьмуть участь у поході, — тих тисячів представників різних націй, що сьогодні на решті багатьох „Мане, текель, фарес”, вогняні знаки на небі, що голосять небезпеку большевицької загрози світові.

Тридцять літ тому! Ми були перші!... Так, це не фраза, але правда. — Ніякий інший народ, тільки український — перший побачив і зрозумів смертельну небезпеку большевицької загрози і почав проти тієї небезпеки боротися. — Боротися в обороні цивілізації і культури, це було для нього не першина, однак коли б не лицарське українське козацтво, яке здержувало походи татар, половців, турків та кочівничих орд азіатських, ледви чи існувала би т. зв. західно-європейська культура.

Тридцять літ тому! Тоді теж український народ станув в обороні культури і цивілізації перед небезпекою большевицького знищення. — Однак, тоді нас не послухано, 40-мільйонний український народ, його культурні цінності, життєвий і боевий потенціал зігноровано, а його права на самоозначення і власну, суверенну держату знехтовано.

Однак, непоборний український народ видержав усі ті ворожі наступи — і борючись далі проти большевників. Якій 14 і 15 армій йшли тоді наступом на Армію УНР, в районі Чорного Острова, Проскурова і Кам’янка Подільська. — Але даремно! Бо зеднані українські збройні сили вже у серпні 1919 р. розбивають большевицьку армію здобувачи столицю України золоту-верхий Київ.

Тридцять літ тому... наші народ тоді був недоцінений, знехтований, над справою української державності могли вже, світу пройшли до порядку. Якщо історія є учителькою життя, то може хоч тепер світ зрозуміє, що як перед 30-ти роками, так і тепер без українського народу не можна розв’язувати питання світового миру і ладу.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛО ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКО ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ СОЮЗІ

HARTFORD, CONN!
FIRST GRAND PICNIC
— given by —
LOCAL UKRAINIAN N. A. BRANCH 277
SUNDAY, MAY 29, 1949
LIGHTHOUSE GROVE
Station 24, Glastonbury Road, East Hartford, Conn.
Start at 1 P. M. Contribution for sick benefit — 50¢

ПОШИРЮЄ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!
СКАЖІТЬ СВІТОВІ ЯК, ЗА ЩО І ПРОТИ КОГО БОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!
Замовте негайно для себе і для своїх знайомих
ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ
Української Повстанчої Армії
“UKRAINIAN RESISTANCE”
The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times
ТІЛЬКИ ЩО ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.
УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ.
Ціна книжки \$3.00.
Замовлення разом з належитістю посилайте до:
“SVOBODA”
81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Написав

Д-р А. Т. КІБЗЕЯ

В цій книжці автор описує в приступний спосіб всі недуги, їх прояви та лікування. Вона має 734 сторінок друку, опрацьована в повноту, поділена на 22 розділи.

В цій книжці описані такі недуги: заразливі, з фізичних недомогань, з упійюючих средств, нирок, крові, серця, залоз, жид, костей; недуги жіночі, диточі, шкірні; недуги очей, ух, носа, зубів і недуги всеричні.

Прочитавши цю книжку, можна захоронити себе і родину від всяких недуг. Ціна тільки \$3.00.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

“SVOBODA”

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

